

MAATREGELEN TER VOORKOMING VAN FAILLISSEMENT EN UITSTEL VAN BETALING

BELGISCH RECHT

door

L. Fredericq en E. Van Dievoet

Nota.

1. De hiernavolgende schets van het Belgische recht betreffende de maatregelen ter voorkoming van faillissement en de onderscheidene vormen van uitstel van betaling volgt, zover als mogelijk, een zelfde plan als dat van de Nederlandse rapporteur.

Een zekere afwijking hiervan was niet te vermijden, o.m. omdat in België, zoals men zien zal, het gebied van het faillissement verschilt, de economische wetgeving (prijzenpolitiek e.a.) minder ingrijpend is en de rechter (buiten faillissement) de schuldenaar uitstel van betaling kan verlenen in gevallen, waar zulks in Nederland niet mogelijk is.

De orde, die bij de uiteenzetting gevolgd wordt, is gelijklopend, al verschilt de nummering enigermate.

Doel van het faillissement.

2. De faillissementswet van 18 April 1851, gewijzigd op 27 Juli 1934, heeft ten doel de belangen van de schuldeisers te vrijwaren, door de wijze voor te schrijven, waarop het vermogen van de schuldenaar ten voordele van allen te gelde zal worden gemaakt, alsook de wijze waarop de fondsen zullen worden verdeeld. Zij steunt op twee hoofdgedachten:

1. Gezamenlijke rechtspleging. Ten einde de gelijkheid onder de chirographaire schuldeisers te verzekeren (Hypotheekwet, art. 7 en 8) wordt hun de bevoegdheid ontnomen om individueel tegen hun schuldenaar op te treden tot vervolging van hun recht (proces of beslag); een globale vereffening van de baten geschiedt ten behoeve van alle schuldeisers, die wettelijk door een curator vertegenwoordigd worden.

De bevoorrechte en de door hypotheek gewaarborgde schuldvorderingen blijven buiten de boedel (z. art. 542 tot 552).

2. Buitenbezitstelling en „verdacht tijdperk” (période suspecte). De schuldenaar wordt buiten bezit gesteld; het beheer over zijn goederen wordt opgedragen aan een curator, die zijn taak onder toezicht van een rechter-commissaris vervult.

De gevolgen van het faillissement voor het vermogen van de schuldenaar laten zich ook gelden gedurende een tijdperk „verdacht tijdperk” genaamd, dat gaat van de dag van de staking der betalingen tot die van de faillietverklaring (met tien voorafgaande dagen verlengd in zekere gevallen).

De rechtbank bepaalt op welk ogenblik de staking van de betalingen heeft plaats gevonden; maar zij mag die tijd niet bepalen op een datum, welke meer dan zes maanden het vonnis van faillietverklaring voorafgaat.

Tijdens het verdachte tijdperk wordt een bijzondere bescherming ingericht in het belang van de schuldeisers: sommige daden, alsdan door de schuldenaar verricht, *mogen* (z. art. 446) en andere *moeten* (z. art. 445) door de rechtbank vernietigd worden.

Gebied van het faillissement.

3. Het faillissement behoort uitsluitend tot het handelsrecht; alleen de koopman kan worden failliet verklaard en wél door de rechtbank van koop-handel. De wetgever is uitgegaan van de gedachte, dat de schuldeisers van een koopman bijzonder dienen beschermd te worden, daar over het algemeen diens verplichtingen talrijker en gewichtiger zijn dan die van een niet-handelaar. Hieruit volgt o.m.:

a. dat een burgerlijke vennootschap die de vorm van een handelsvennootschap heeft aangenomen, niet kan worden failliet verklaard;

b. dat een publiek-rechtelijke rechtspersoon evenmin kan worden failliet verklaard¹.

De faillietverklaring blijft mogelijk na het uitreden van een koopman uit een handelszaak (art. 437, lid 2) en na zijn overlijden (art. 437, lid 3).

De tekst van artikel 437, eerste lid („Elke koopman die ophoudt te betalen, en wiens krediet wankelt, is in staat van faillissement”), bevat een dubbele voorwaarde:

1°. Dat de koopman de betalingen van zijn vaststaande en opeisbare schulden moet hebben gestaakt, wat een vrij algemeen geldgebrek veronderstelt. Deze toestand wordt door de rechter in feite beoordeeld.

De oorzaak van de staking der betalingen is onverschillig. De aard der schulden (burgerlijke schulden of handelsschulden) blijft zonder invloed.

Ook het aantal schuldeisers is zonder belang². De koopman, die slechts een enkele schuldeiser heeft, kan failliet verklaard worden, daar de laatstgenoemde hierbij belang kan hebben, ten einde zekere verrichtingen te doen vernietigen, die slechts kunnen betwist worden krachtens het faillissementsrecht.

2°. Dat zijn krediet wankelt. Dit wankelen hangt samen met de staking der betalingen, daar deze het gevolg is van een gemis aan krediet.

Alle schuldeisers zijn bevoegd om faillissement te vorderen, de bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers, de chirographaire schuldeisers, met in-

¹ „Le but de lucre est le critère retenu par la Cour de cassation pour déceler le caractère commercial, de sorte que la théorie classique exclut a priori du domaine du droit commercial toutes les activités économiques exercées par les pouvoirs publics, par les organismes qui en dépendent ou qui sont sous leur contrôle” (VAN RYN, *Principes de droit commercial*, 1954, t. I, n°. 11).

² *Rép. prat. Dr. b.*, v^o *Faillite et Banqueroute*, n°. 166.

begrip van degenen, die geen uitvoerbare titel bezitten, de Staat in geval van niet-betaling van belastingen¹, de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid in geval van niet-betaling van verschuldigde bijdragen (z. hieronder), enz.

Het niet betalen van een enkele schuld is voldoende, voor zover het handelskrediet van de schuldenaar daardoor geschokt wordt. Het vraagstuk heeft zich onlangs nog voorgedaan, toen de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid als enige schuldeiser een faillissement bekomen heeft².

Zodra de wettelijke voorwaarden vervuld zijn, moeten de rechters het faillissement uitspreken, zonder te mogen nagaan of hun vonnis al dan niet strookt met de belangen van de schuldeisers; dit geschiedt, hetzij op verklaring van de gefailleerde, die gehouden is binnen drie dagen na het staken van zijn betalingen, hiervan ter griffie bekentenis af te leggen (z. art. 440, 442), hetzij op verzoek van één of meer schuldeisers (bij dagvaarding of bij verzoekschrift), hetzij van ambtswege (de ontvangers van de registratie moeten aan de voorzitter van de rechtbank van koophandel de lijst mededelen van alle protesten van geaccepteerde wissels en orderbriefjes).

Drukken van schulden.

4. Het komt twijfelachtig voor, of prijszettingen, behorende tot een algemene sociale of economische politiek, kunnen worden beschouwd als middelen ter voorkoming van faillissement: zij beperken wel is waar de uitgaven, maar zij verminderen, anderzijds, ook de inkomsten (b.v. aankoop prijs van grondstoffen en loonstop, verkoopprijs van producten); het gehele bedrijfsleven wordt er door beïnvloed.

Voor zover kan worden aangenomen, dat deze politiek mede kan ten gevolge hebben het voorkomen van faillissement bij een bepaalde schuldenaar, moet worden in het oog gehouden, dat zij in België daartoe alleen dan dienstig is, indien de beperking een koopman ten goede komt: in dit verband kan worden opgemerkt dat beperking van huishuur uitzondering is geworden, dat pachtprizen geen handelaars betreffen en dat de verkoopprijzen van landbouwgronden niet wettelijk geregeld zijn.

Artikel 1283 Ned. B. W. (schadevergoeding wegens wanpraestatie) is overgenomen uit het Wetboek Napoleon (art. 1150) en artikel 1345 Ned. B. W. (hoofdverbintenis vervuld) stemt overeen met artikel 1231 W. Nap. Een wet op koop en verkoop op afbetaling bestaat in België nog niet.

Anders dan in Nederland moet de schadevergoeding uit onrechtmatige daad de aangerichte schade volledig herstellen (art. 1382 e.v. W. Nap.).

Zeevaart en binnenvaart. Het bedrag van de schadevergoeding die kan verschuldigd zijn aan vervoerde personen en goederen of aan derden (aan-

¹ *Rép. prat.*, eod. loco.

² Zie POLLET: L'O.N.S.S. peut-il faire déclarer ses affiliés en faillite? *Rev. Faill.* 1952, 220; Nota De Swaefonder. *Gent* 22 Feb. 1952, *Rev. crit. jur. belge*, 1952, 270; z. ook April 1952, *Jur. Comm. Brux.*, 1952, 208; Luik 10 Juni 1952, *R. F.* 1953, 75; *Gent* 19 Juni 1952, *R. F.* 1953, 17.

varing), alsmede het bedrag van het hulploon zijn aan soortgelijke beperkingen als in Nederland onderworpen¹.

In aansluiting bij hetgeen voorgaat worde hier nog vermeld, dat artikel 1907 W. Nap. (art. 1804 Ned. B. W.) in België is aangevuld met bepalingen, die ten doel hebben, de lener te beschermen tegen het bedingen van een overdreven rente en van een overdreven boete voor het geval van wanbetaling; — wanneer de uitlener zich een interest of andere voordelen, die klaarblijkelijk de normale rentevoet en de dekking van het risico van de lening overschrijden, heeft doen beloven, kan de rechter de verplichtingen van de lener terugbrengen tot de terugbetaling van het geleende kapitaal en de betaling van de wettelijke interest (art. 1907, 1907*bis* en 1907*ter*).

Uitstel van betaling door de rechter te verlenen (terme de grâce).

5. Uitstel van betaling kan door de rechter aan de schuldenaar worden verleend in verband met bepaalde schulden, o.m. krachtens de artikelen 1244, 1184 en 1900 Belg. B. W.

a. *Artikel 1244, Belg. B.W. (nieuwe tekst 30 Juli 1938).*

Het W. Nap. kende aan de rechter het vermogen toe om aan de schuldenaar, die ongelukkig was en te goeder trouw, uitstel van betaling toe te staan, waarbij hij met omzichtigheid diende te werk te gaan. Deze bepaling, die in het Ned. B. W. niet is opgenomen, omdat men oordeelde, dat de rechter zodoende „de onschendbaarheid der overeenkomst zou aanranden”², is in België van kracht gebleven en is thans bij de wet van 30 Juli 1938 nader geregeld. Hier volgen de voornaamste teksten:

„De rechter kan, ondanks elke andersluidende bepaling, met inachtneming van den toestand der partijen en gebruik makend van deze bevoegdheid met groote omzichtigheid en rekening houdende met de uitsteltermijnen welke reeds door den schuldeischer aan den schuldenaar in feite werden vergund, gematigd uitstel van betaling verlenen en de vervolgingen doen schorsen, zelfs indien de schuld blijkt uit een authentieke akte, andere dan een vonnis. . .

„Het verlenen van uitstel kan afhankelijk gemaakt worden van het stellen van zekerheid . . .

„Het verzoek om uitstel zal, al naar het geval, worden gebracht voor den rechter bevoegd om recht te doen over de vordering tot betaling, voor den rechter bevoegd om het beslag van waarde te verklaren of, indien deze formaliteit niet vereischt wordt, voor den voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg in kort geding . . .

„Geen uitstel kan verleend worden in zaken van wissels of orderbriefjes, evenmin als in geval van herveiling (= vente sur folle enchère)”.
 Behoudens de hiervoren uitgezonderde gevallen strekt het vermogen van de rechter zich uit tot alle schulden, ook hypothecaire, en welke hun oorsprong zijn mag; — het bestaan van een uitvoerbare titel is geen beletsel, behalve dat de rechter de tenuitvoerlegging van een vonnis niet mag schorsen (vgl. W. B. Rv. art. 122—125).

¹ *Rép. prat. Dr. b., v° Navire-Navigation*, nos. 291—306 en 327—328.

² ASSER C., *Het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek, vergeleken met het Wetboek Napoleon*. Amsterdam, 1838, § 722, p. 493—494.

Uitstel is alleen dan toe te staan, indien de schuldenaar buiten zijn schuld in moeilijkheden is geraakt en hij solvent blijft; de rechter kan bepalen, dat de schuld door middel van periodieke afbetalingen zal worden gekweten; hij kan het verlenen van uitstel afhankelijk stellen van het verschaffen van zekerheid.

Het stricte recht van de schuldeiser moet hier wijken voor de menselijkheid. DE PAGE schrijft: „Il s'agit d'une mesure de haute police juridique, qui autorise le juge à adapter le droit aux circonstances, et à en tempérer l'application excessive. C'est une des applications les plus saisissantes de l'humanisation des règles, de l'équité” (*Traité él.*, I, n°. 146).

Een algemene bepaling als de hier behandelde biedt verder het voordeel, dat in tijden van crisis niet zo gauw naar het middel van een uitzonderingswet zal moeten worden gegrepen.

b. *Artikel 1184, Belg. B. W.*

Wanneer, in een wederkerig contract, een van beide partijen haar verbintenis niet nakomt, moet de ontbinding in rechte gevraagd worden en kan aan de verweerder, naar gelang van de omstandigheden, uitstel verleend worden. Het Belgische recht kent geen beperking van de termijn tot één maand, zoals artikel 1302 Ned. B. W. Deze bepaling is van regeland recht.

Een gelijklopende regeling geldt voor het contract van lening, door een naamloze vennootschap aangegaan in de vorm van een uitgifte van obligatiën (Wet Vennootschappen, art. 101).

c. *Artikel 1900, Belg. B. W.*

In zaken van lening kan de rechter aan de schuldenaar, naar gelang van de omstandigheden, uitstel verlenen (un délai; Ned. B. W. „eenig uitstel”).

Vrijwillig onderhands accoord.

6. Een koopman (individu of handelsvennootschap), die ophoudt te betalen en wiens krediet wankelt, kan natuurlijk proberen om een onderhands accoord te bekomen, echter zal hij, om dit te bereiken, de instemming van al zijn schuldeisers moeten verkrijgen. Met de inhoud en de vorm van zodanige overeenkomst heeft de wet zich niet ingelaten.

Zoals in Nederland, kan dit accoord worden gesloten in de vorm van een boedelafstand: de bepalingen dienaangaande van het Nederlandse Wetboek van burgerlijke rechtsvordering zijn aan het Wetboek Napoleon ontleend (art. 1265 tot 1270); boedelafstand schijnt niet of toch maar heel zelden voor te komen.

Accoord met algemene vergadering van obligatiehouders.

7. De wet op de handelsvennootschappen bevat een regeling, waarmede bedoeld wordt een naamloze vennootschap of een commanditaire vennootschap op aandelen, behulpzaam te zijn om uit een crisis te geraken, die haar met ondergang bedreigt. De raad van beheer en de commissarissen kunnen de houders van obligatiën oproepen tot een algemene vergadering en zij zijn daartoe verplicht, wanneer obligatiehouders, die een vijfde van het

bedrag der in omloop zijnde obligatiën vertegenwoordigen, om het bijeenroepen van de vergadering verzoeken (art. 91).

De algemene vergadering der obligatiehouders kan:

1°. Schikkingen aanvaarden, die ten doel hebben, hetzij bijzondere zekerheid ten voordele der houders van obligatiën te verlenen, hetzij een te voren verleende zekerheid te wijzigen of te doen vervallen;

2°. Een of meer voor de betaling van interest bepaalde termijnen verlenen, toestemmen in de vermindering van het bedrag van de interest of de voorwaarden van betaling er van wijzigen;

3°. De voor aflossing bepaalde termijnen verlengen, de loop er van schorsen en wijzigingen toestaan in de voorwaarden waarin de aflossing moet geschieden;

4°. Toestaan dat de schuldvorderingen der obligatiehouders in aandelen worden omgezet (art. 93).

De wet bepaalt verder aan welke voorwaarden (aantal aanwezigen, vereiste meerderheid) de beraadslaging moet voldoen, om alle obligatiehouders te binden, waartoe dan in sommige gevallen nog een bekrachtiging van de genomen beslissing door het Hof van beroep is voorgeschreven (art. 94).

De meerderheid van de houders van obligatiën en, eventueel, het Hof van beroep oordelen of, in het belang van de vennootschap en ten slotte ook van de obligatiehouders zelf, aan de gehele groep van deze laatste een wel omschreven offer kan worden opgelegd.

De algemene vergadering der obligatiehouders heeft geen andere bevoegdheid dan degene die hierboven wordt vermeld.

Uitstel van betaling ter voorkoming van faillissement en gerechtelijk accord.

Nota. Dit zijn twee verschillende en van elkaar onafhankelijke rechtsinstellingen. De eerste kwam reeds voor in de faillissementswet van 1851; wanneer men later het accord ter voorkoming van faillissement invoerde, heeft men het tot een zelfde doel strekkende uitstel van betaling laten voortbestaan.

Uitstel van betaling ter voorkoming van faillissement (Faillissementswet, art. 593—614).

8. Dit instituut is van weinig belang. De gestelde vereisten zijn zeer streng, met het gevolg dat aanvragen uiterst zelden voorkomen.

Uitstel van betaling wordt slechts toegestaan aan de koopman, die ten gevolge van buitengewone en onvoorziene voorvallen genoodzaakt is, zijn betalingen tijdelijk te staken, maar die, volgens zijn behoorlijk geverifieerde balans, genoegzame goederen of middelen bezit om zijn schuldeisers in hoofdsom en interesten te voldoen (art. 593). Uitstel betekent voor de schuldenaar in genen dele vermindering van zijn verplichtingen.

Uitstel wordt door het Hof van beroep verleend. De procedure wordt ingeleid door een verzoekschrift bij de rechtbank van koophandel. De rechtbank stelt deskundige verificateurs aan, die een verslag uitbrengen, waarvan de schuldeisers, in algemene vergadering bijeengeroepen, kennis nemen. Niet alleen is vereist, dat de meerderheid der chirographaire schuld-

eisers uitdrukkelijk tot het voorstel toetreedt, maar bovendien dat de voorstemmers drie vierden van alle verschuldigde sommen vertegenwoordigen. Nadat de rechtbank, die slechts voorlopig uitstel toestaat, advies heeft uitgebracht, zal het Hof van beroep beslissen of definitief uitstel zal worden verleend.

Het arrest, waarbij het Hof de eis toestaat, bepaalt de duur van het definitieve uitstel, dat twaalf maanden niet mag te boven gaan. Het voorlopige en het definitieve uitstel samen kunnen, ten behoeve van een zelfde schuldenaar, niet langer dan twee jaar duren. Een uitzondering op deze regel bestaat ten voordele van de koopman die ten minste zestig ten honderd van zijn passief betaald heeft: hem kan dan een laatste verlenging van ten hoogste één jaar worden toegestaan (art. 600).

Het Hof benoemt een of meer commissarissen, die belast zijn met het uitoefenen van toezicht en controle over de handelingen van de schuldenaar, zolang het uitstel duurt; zonder hun machtiging kunnen bepaalde handelingen niet regelmatig verricht worden.

Tijdens de duur van het uitstel — dat slechts toepasselijk is op de verbintenissen die zijn aangegaan voordat dit laatste verkregen werd — is elke daad van tenuitvoerlegging op de goederen van de schuldenaar verboden (art. 604).

Het uitstel blijft zonder gevolg ten aanzien van:

- 1°. Belastingen en andere openbare lasten, alsook dijk- en polderlasten;
- 2°. Schuldvorderingen door voorrecht, hypotheek of pand gewaarborgd;
- 3°. Schuldvorderingen wegens levensonderhoud; ook levering van levensmiddelen aan de schuldenaar en aan zijn gezin gedaan gedurende de zes maanden, die het uitstel zijn voorafgegaan.

Het uitstel belet de schuldenaar niet zijn schulden te voldoen, maar, om de gelijkheid tussen schuldeisers niet te krenken, mag de betaling slechts geschieden aan alle schuldeisers, naar evenredigheid van hun schuldvorderingen.

Het verleende uitstel kan steeds ingetrokken worden, indien de schuldenaar zich aan arglist of kwade trouw heeft schuldig gemaakt, indien hij zonder de vereiste machtiging der commissarissen handelt of indien blijkt dat zijn baten niet meer voldoende zijn om al zijn schulden voluit te betalen (art. 605); deze omstandigheden zullen het faillissement tot gevolg hebben.

Er dient te worden aangestipt, dat in geval van faillissement binnen zes maanden die op het verstrijken van het uitstel volgen, het tijdstip der ophouding van betaling van rechtswege opklimt tot de dag van het verzoek om uitstel (art. 613); immers het verzoek om uitstel zelf bewijst, dat op het tijdstip waarop het verzoekschrift ingediend werd, de betalingen gestaakt werden. Deze regel wijkt af van de bepalingen van artikel 442. Indien meer dan zes maanden verstreken zijn sinds het uitstel eindigde, is het gemeen recht toepasselijk.

9. *Gerechtigd accoord*, vroeger geheten accoord ter voorkoming van faillissement (concordat préventif).

Dit wordt geregeld door de wet van 29 Juni 1887, grondig gewijzigd

10 Augustus 1946: de schuldenaar zal zijn toevlucht hiertoe moeten nemen om faillissement te vermijden, wanneer hij geen uitstel kan bekomen, daar zijn goederen niet voldoende zijn om de schulden te dekken, wat doorgaans het geval is (z. art. 1).

a. *Algemeen.* Het gerechtelijk accoord komt voor als een overeenkomst aangaande de goederen, gesloten onder toezicht en met toestemming van de rechtbank van koophandel, tussen een schuldenaar-koopman, ongelukkig en te goeder trouw, die zijn betalingen gestaakt heeft, en de meerderheid van zijn schuldeisers.

Zij die het verzoek bijtreden moeten door hun niet betwiste schuldverderingen of door hun bij voorraad aanvaarde schuldverderingen twee derden van alle verschuldigde sommen vertegenwoordigen. Men houdt geen rekening met de schuldverderingen van degenen die niet hebben deelgenomen aan de stemming (z. art. 2).

b. *Procedure.* Vangt aan met het indienen van een verzoekschrift bij de rechtbank die het faillissement zou kunnen uitspreken: de aanvraag, die de bij de wet vereiste inlichtingen moet bevatten, zal tevens het voorgestelde accoord bepalen (z. art. 3).

Het indienen van het verzoekschrift brengt van rechtswege, ten bate van de schuldenaar, voorlopige schorsing mede van alle verdere daden van tenuitvoerlegging en verhindert een faillietverklaring (art. 5); tenzij de rechtbank de overtuiging opdoet dat de schuldenaar niet ongelukkig of niet te goeder trouw is, want in dat geval kan zij immer faillissement uitspreken (art. 24). Van zijn kant zal de schuldenaar van dit oogenblik af niet meer mogen vervreemden, noch hypotheek toestaan, noch zich verbinden, zonder machtiging van een, door de rechtbank aan te wijzen rechter; deze toestand zal gedurende de loop van de rechtspleging verder blijven bestaan (art. 11).

Nadat de rechtbank een rechter heeft aangewezen om o.m. de ontvankelijkheid van de aanvraag te onderzoeken, zal zij, uiterlijk binnen acht dagen, uitspraak doen over de vraag of zij bevoegd is en of het verzoek is ingediend in de wettelijke vorm. Verwerping van het verzoek zal faillissement ten gevolge hebben en de datum van de staking der betalingen kan dan vervroegd worden tot zes maanden vóór het indienen van het verzoek (art. 24).

Is de rechtbank van oordeel dat de rechtspleging kan voortgaan (z. art. 8), zo worden de schuldeisers in algemene vergadering bijeengeroepen onder voorzitterschap van de rechter-commissaris (art. 8, 13); op de algemene vergadering zal iedere schuldeiser zijn schuldvordering aangeven (de aangifte kan betwist worden door de schuldenaar en door de schuldeisers) en verklaren of hij al dan niet tot het accoord toetreedt (art. 14). De hypotheek-, voorrecht- of pandhebbende schuldeisers mogen niet aan de stemming deelnemen, zonder afstand te doen van hun hypotheek, voorrecht of pand (z. art. 15).

De uitslag der stemming is niet definitief, want gedurende acht dagen die op de algemene vergadering volgen, kunnen nieuwe schuldverderingen ingediend worden met vermelding door de schuldeiser, of hij het accoord aanneemt of weigert (z. art. 19).

Zijn de schuldeisers te talrijk, zo kan de rechtbank beslissen dat de stem

ming zal geschieden door het afgeven of het zenden van de stembrief aan de griffie van de rechtbank (z. art. 8).

Het accoord wordt eerst voor allen bindend na bekrachtiging door de rechtbank, en uitsluitend wat de verbintenissen betreft, die zijn aangegaan vóór het bekomen van het accoord (art. 29). De rechters zullen de homologatie weigeren ingeval de wettelijke bepalingen niet zijn nageleefd en wanneer het openbaar belang of het belang der schuldeisers het gerechtelijk accoord verhindert (art. 27).

c. *Gevolgen*. Het bekrachtigd accoord, bindend voor alle schuldeisers, komt niet ten goede aan de medeschuldnaars, noch aan de borgen die afstand deden van het voorrecht van uitwinning.

Het heeft geen gevolg ten aanzien van:

- 1°. Belastingen en andere openbare lasten, alsmede dijk- en polderlasten;
- 2°. Schuldvorderingen door voorrecht, hypotheek of pand gewaarborgd;
- 3°. Schuldvorderingen wegens uitkering tot onderhoud (art. 29).

De schuldenaar die een accoord bekomt mag vrij over zijn vermogen beschikken en treedt zelfstandig op om de uitoefening van zijn rechten te verzekeren (vaste rechtspraak). Nochtans wordt hij tijdens de duur der uitvoering van het accoord onder een regime van vrijheid onder toezicht geplaatst. De aangestelde rechter moet geregeld de zaken van de schuldenaar onderzoeken (z. art. 37).

Het accoord kan alle mogelijke voorstellen bekrachtigen; dikwijls heeft de koopman zijn schuldeisers verzocht hem termijnen toe te staan of hem een gedeeltelijke kwijtschelding van schulden te verlenen, ofwel heeft hij beide mogelijkheden verenigd: betaling van een dividend op gestelde tijden.

Hij kan ook zijn bezit hebben afgestaan en de wet heeft bepaalde beginselen vastgelegd, die deze speciale tegeldemaking beheersen. Dan zal het vonnis van homologatie een of meer vereffenaars aanwijzen, onherroepelijk belast met de verkoop van het roerend en het onroerend bezit. Die vereffenaars zijn bevoegd om te handelen zowel uit naam en voor rekening van de gezamenlijke schuldeisers als uit naam van de schuldenaar; zij zullen alle vorderingen tot verklaring van verantwoordelijkheid uitoefenen, welke de schuldenaar bezit. Zij kunnen tussenkomen in alle rechtsgedingen, waarin de schuldenaar partij is.

Het bekomen van het accoord bevrijdt nooit de schuldenaar definitief. Daar een offer aan de schuldeisers wordt opgelegd — doorgaans zullen zij van een deel van hun rechten afzien — beslist de wet, bij een bepaling die van openbare orde is, dat de schuldenaar gehouden is zijn schulden ten volle te betalen, ingeval hij opnieuw in beteren doen verkeert. Dat is niet het geval vóór de gefailleerde, die slechts gehouden is binnen de perken van het accoord.

d. *Nietigverklaring en ontbinding*. Worden door dezelfde principes beheerst als bij accoord na faillissement.

Nietigverklaring door de rechtbank (hetzij ten gevolge van veroordeling wegens eenvoudige of bedrieglijke bankbreuk na de bekrachtiging uitgesproken, hetzij wegens arglist, die na deze bekrachtiging ontdekt wordt

en bestaande in het verhalen van baten of het overdrijven van lasten) bevrijdt de borggen van rechtswege (art. 35). Integendeel bevrijdt ontbinding wegens niet-uitvoering van het accoord, de borggen niet (art. 36).

Voor het geval dat de rechtbank faillissement uitspreekt na vernietiging of ontbinding van het accoord, kan voor het bepalen van het tijdstip der ophouding van betaling worden teruggeslagen tot de dag waarop het accoord is aangevraagd (art. 38). Sedert de wet van 10 Augustus 1946 moeten de schuldeisers, die ter uitvoering van het accoord dividenden ontvingen, deze laatste niet in de boedel terugbrengen (art. 39); zij zullen dus het gedeelte van het beloofde dividend, dat hun nog verschuldigd blijft, in het faillissement als schuldvordering indienen.

BIBLIOGRAPHIE

- MAERTENS, *Commentaire législatif de la loi du 18 avril 1951*.
- E. DE PERRE, *Manuel du curateur de faillite* (3e druk, 1930).
- E. BRUNET, *Faillite et Banqueroute — Sursis de paiement — Concordat préventif de la faillite* (1934).
- L. FREDERICQ, *Faillites et Banqueroutes — Sursis de paiement — Concordat judiciaire* (Delen VII en VIII van *Traité de Droit commercial belge* (1949).
- Gespecialiseerd tijdschrift: *Revue des Faillites, Concordats, liquidations et séquestres* (Brussel).